

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 152/2010-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. V. B., Z., zastúpeného advokátom JUDr. T. R., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresnej prokuratúry Trnava sp. zn. 2 Pv 1328/2005 z 30. apríla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. V. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. februára 2010 doručená sťažnosť Ing. V. B., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

uznesením Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej len „okresná prokuratúra“) sp. zn. 2 Pv 1328/2005 z 30. apríla 2009.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že napadnutým uznesením okresnej prokuratúry z 30. apríla 2009 bola zamietnutá ako oneskorene podaná sťažnosť sťažovateľa zo 17. marca 2009 proti uzneseniu povereného príslušníka Policajného zboru, odboru skráteneho vyšetrovania, Úradu justičnej a kriminálnej polície, Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Trnave (ďalej len „poverený príslušník“) vydaného 4. novembra 2008 pod ČVS: ORP-3532/2-OSV-TT-2005, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie začaté na základe sťažovateľom podaného trestného oznámenia.

Z dôvodu nesúhlasu s rozhodnutím okresnej prokuratúry podal sťažovateľ 16. júna 2009 podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) podnet na preskúmanie jeho zákonnosti, ktorý Krajská prokuratúra v Trnave (ďalej len „krajská prokuratúra“) listom z 12. augusta 2009 ako nedôvodný odložila.

Následne sťažovateľ podaním z 2. novembra 2009 požiadal podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) listom z 5. februára 2010 taktiež ako nedôvodný odložila s odôvodnením, že postup orgánov činných v trestnom konaní, ako aj postup krajskej prokuratúry považovala za správny a opodstatnený.

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu uvádza:

«V odôvodnení napádaného uznesenia Okresnej prokuratúry Trnava sa uvádza, že sťažovateľovi „...bolo zasielané uznesenie zo dňa 04. 11. 2008 prostredníctvom pošty doporučené do vlastných rúk...“ pričom táto zásielka bola „...doručovaná dňa 10. 11. 2008, opakovane dňa 11. 11. 2008, kedy bola aj uložená, pričom Ing. B. si túto zásielku neprevzal v odbernej lehote. Z uvedeného pri postupe v zmysle § 66 ods. 3 Tr. poriadku vyplýva, že za deň doručenia uznesenia Ing. B. sa považuje 14. november 2008.“

Poverený príslušník PZ sa mal vyjadriť, že keď si sťažovateľ dňa 05. 03. 2009 preberal kópiu vyšetrovacieho spisu, mal sa mu snažiť doručiť aj originál uznesenia o zastavení trestného stíhania, pričom sťažovateľ mal takéto doručovanie odmietnuť.

Záverom sa v napádanom uznesení okresná prokurátorka odvoláva na fikciu doručenia, ktorá pripadá na 14. 11. 2008 a teda podľa jej záveru bol posledným možným dňom na podanie sťažnosti deň 18. 11. 2008.

Sťažnosť sťažovateľa zo dňa 17. 03. 2009 tak bola podľa záverov napádaného rozhodnutia podaná oneskorene.

Uznesením Okresného súdu Zvolen, č. k. 0 Tp 485/2008 zo dňa 08. 11. 2008 bol sťažovateľ vzatý do väzby, pričom väzba začala plynúť dňom 06. 11. 2008 o 10.00 hod. ...

Pokiaľ je obvinenému (a bolo tak aj v prípade sťažovateľa) doručovaná akákoľvek písomnosť na adresu, ktorú uviedol napr. pri úkonoch trestného konania (a ktorá platila aj v čase doručovania napádaného uznesenia) a túto si nemohol z objektívnych príčin prebrať, nie je možné v takom prípade hovoriť o „fikcii“ doručenia.

V čase doručovania uznesenia povereného príslušníka PU (10. 22. 08, následne 11. 11. 08, resp. 14. 11. 08), ktorým bolo trestné stíhanie zastavené a na ktorý sa vo svojom rozhodnutí odvoláva aj napádané uznesenie okresnej prokuratúry, bola už sťažovateľovi štyri dni (od 06. 11. 08) obmedzená osobná sloboda a teda tak nemohol využiť svoje právo a zásielku so sťažnosťou si prevziať a podať voči nej v lehotách uvedených okresnou prokurátorkou sťažnosť.

Zákonné ustanovenia o doručovaní v zmysle Tr. poriadku, na ktoré sa v napádanom rozhodnutí opiera okresná prokurátorka platia jedine v prípade, ak subjekt – oprávnená osoba na podanie sťažnosti – má reálnu možnosť prevziať si doručovanú zásielku na svojej adrese a teda mu v jej prevzatí nebráni žiadna objektívna prekážka.

Sťažovateľ tvrdí, že jeho zadržanie a následné vzatie do väzby v čase, keď mu zásielka ešte nebola doručená (a ešte ani len doručovaná) spôsobilo, že si doručované rozhodnutie povereného príslušníka PZ nemohol prevziať v lehotách, na ktoré sa odvoláva napádané rozhodnutie okresnej prokuratúry a teda ani využiť právo podať proti nemu sťažnosť. ...

Sťažovateľ sa po prvý raz o prípadnej existencii rozhodnutia povereného príslušníka PZ o zastavení trestného stíhania dozvedel až po tom, ako si doma riadne prelistoval kópiu

celého vyšetrovacieho spisu, ktorú si nechal prefotiť krátko po tom, ako bol prepustený z väzby (v rámci iného trestného konania, kde mal procesné postavenie obvineného) na základe porušenia jeho ústavných práv. ...

Nie je pravda, že by sťažovateľ (tak, ako to tvrdí okresná prokurátorka v napádanom rozhodnutí) odmietal prevziať originál uznesenia od povereného príslušníka PZ, pretože tento mu osobne ani žiadny nedával. ...

Postup Okresnej prokuratúry Trnava považuje sťažovateľ – v danej veci majúci procesné postavenie poškodeného – za neakceptovateľný a neprípustným spôsobom porušujúcim jeho práva na účinnú obranu prostredníctvom sťažnosti, ktorú mu garantuje trestný poriadok. ...

Prokurátor krajskej prokuratúry, ktorý sa zaoberal podnetom sťažovateľa zo dňa 16. 06. 2009 neuviedol vo svojom liste zo dňa 12. 08. 2009 žiadne relevantné argumenty, ktorými by spochybnil opodstatnenosť sťažovateľových výhrad uvádzaných v podnete. Konajúci prokurátor len jednoducho skonštatoval, že sama okolnosť, že poškodený (sťažovateľ) bol v čase doručovania vo väzbe a tým mu malo byť znemožnené preberať zásielky, je právne irelevantné. ...

Prokurátorka generálnej prokuratúry taktiež považovala postup orgánov činných v trestnom konaní za správny. To znamená, že akceptovala situáciu popísanú vyššie a teda, že zásielka, ktorá obsahovala uznesenie o zastavení tr. stíhania bola odoslaná dňa 06. 11. 2008... doručovaná dňa 10. 11. 2008, opakovane dňa 11. 11. 2008, kedy bola aj uložená. ...

Prokurátorka GP poukázala na ust. § 46 ods. 2 Tr. poriadku a teda ak dôjde k zmene adresy poškodeného tak tento to musí „... bez meškania...“ oznámiť príslušnému orgánu. Z čoho jednoznačne vyplýva, že zákon poškodenému dáva možnosť (t. j. reálnu možnosť), aby mohol v predstihu (t. j. ešte pred odoslaním a následným doručovaním konkrétnej písomnosti) oznámiť orgánu činnom v trestnom konaní, že adresa na ktorú by mohol dostať v budúcnosti nejakú písomnosť sa zmenila.

Takáto reálna možnosť bola sťažovateľovi zo strany vyšetrovateľa a následne prokurátorky Okresnej prokuratúry Trnava, prokurátora Krajskej prokuratúry Trnava a prokurátorky Generálnej prokuratúry SR odopretá. ...

Sťažovateľ preto tvrdí, že takéto doručovanie vzhľadom na okolnosti nebolo zákonné a zákonným bolo až v čase, keď sa sťažovateľ dostal z väzby na slobodu a kedy mu opätovne

bolo doručované predmetné rozhodnutie o zastavení trestného stíhania, ktoré si už riadne prevzal a voči ktorému podal v zákonom stanovenej lehote sťažnosť. ...»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a to výrokom Okresnej prokuratúry v Trnave zo dňa 30. apríla 2009, sp. zn. 2 Pv 1328/2005, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa z dôvodu, že táto bola podaná oneskorene, porušené bolo.

2. Uznesenie Okresnej prokuratúry v Trnave zo dňa 30. apríla 2009, sp. zn. 2 Pv 1328/2005 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnej prokuratúre v Trnave na ďalšie konanie.“

Zároveň sťažovateľ žiadal nahradiť trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v sume 254,88 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom

ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

V zmysle uvedeného je predmetom sťažnosti namietané porušenie základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 dohovoru uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. 2 Pv 1328/2008 z 30. apríla 2009. K ich porušeniu malo dôjsť tým, že okresná prokuratúra považovala sťažnosť sťažovateľa zo 17. marca 2009 proti uzneseniu povereného príslušníka

vydaného 4. novembra 2008 pod ČVS: ORP-3532/2-OSV-TT-2005 za podanú oneskorene, s čím sťažovateľ nesúhlasí, pretože fikciu doručenia rozhodnutia 14. novembra 2008 (o ktorú okresná prokuratúra oprela svoje závery) nie je možné akceptovať z dôvodu, že v tom čase sa už sťažovateľ v inej trestnej veci nachádzal vo väzbe, a tak nemohol zásielku s uznesením prevziať na ním predtým uvedenej adrese. S obsahom uznesenia povereného príslušníka sa oboznámil až po jeho prepustení z väzby na slobodu a následne proti nemu podal sťažnosť.

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ sa už v minulosti s obsahovo totožnou sťažnosťou obrátil na ústavný súd (doručenou 2. júna 2009), ktorý o nej rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 318/09-12 z 25. septembra 2009 tak, že ju ako neprípustnú odmietol pre nevyčerpanie všetkých právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytoval a na použitie ktorých bol oprávnený podľa osobitných predpisov (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Po rozhodnutí ústavného súdu č. k. IV. ÚS 318/09-12 z 25. septembra 2009 podal sťažovateľ proti uzneseniu okresnej prokuratúry z 30. apríla 2009 podnet na preskúmanie jeho zákonnosti, ktorý krajská prokuratúra 12. augusta 2009 ako nedôvodný odložila. Následne generálna prokuratúra 5. februára 2010 ako nedôvodný odložila aj opakovaný podnet sťažovateľa smerujúci tak proti rozhodnutiu okresnej prokuratúry, ako aj proti výsledku vybavenia jeho podnetu krajskou prokuratúrou. Aktuálna sťažnosť sťažovateľa bola teda ústavnému súdu podaná po vyčerpaní právnych prostriedkov nápravy v zmysle odôvodnenia uznesenia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 318/09-12 z 25. septembra 2009. Podľa názoru ústavného súdu uvedené orgány boli oprávnené a povinné v prípade zistenia porušenia základných práv sťažovateľa poskytnúť mu primeranú ochranu.

Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť doručenú ústavnému súdu 24. februára 2010 sťažovateľ podal proti uzneseniu okresnej prokuratúry z 30. apríla 2009, táto však nesmeruje proti postupu, resp. záveru generálnej prokuratúry, ktorá ako inštančne posledná preskúmavala jeho vec a jedine jej závery by mohli byť predmetom skúmania v konaní pred ústavným súdom.

Vzhľadom na uvedené bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie.

Pretože sťažnosť bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy rozhodovanie o ďalších požiadavkách sťažovateľa (zrušenie uznesenia okresnej prokuratúry, vrátenie veci okresnej prokuratúre na ďalšie konanie a priznanie náhrady trov právneho zastúpenia), pretože to je viazané na vyslovenie porušenia základných práv alebo slobôd.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2010